

Úroveň vzdělávání v ČR

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2006, v06-09</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>4. 9. – 11. 9. 2006</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>992</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>OR.1, OR.2, OR.3, OR.135, OR.56</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>19. října 2006</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Klára Procházková</i>

V šetření Centra pro výzkum veřejného mínění uskutečněného v září 2006 byla respondentům položena otázka na úroveň vzdělávání v ČR¹. Z odpovědí je patrné, že u všech typů škol převažuje pozitivní hodnocení nad hodnocením negativním. Nejvyšší úroveň vzdělávání je podle účastníků výzkumu na gymnáziích (23% uvedlo úroveň vzdělávání jako „velmi dobrou“, 53% uvedlo úroveň vzdělávání jako „spíše dobrou“), základních školách (74% pozitivních odpovědí, z nich 12% uvedlo odpověď „velmi dobrá“) a vysokých školách. Nejnižší úroveň vzdělávání je podle výzkumu na středních odborných učilištích (57% kladných odpovědí ku 25% odpovědím záporným). U všech typů škol kromě školy základní (8%) odpovědělo „nevím“ více než 15% respondentů, z nichž jich bylo nejvíce (24%) u vysokých škol.

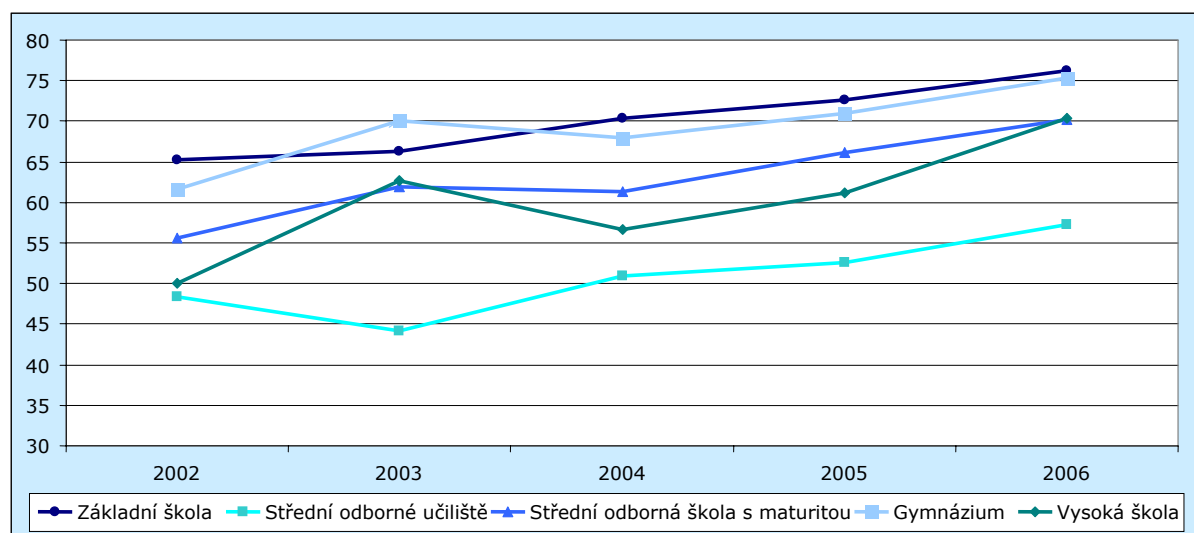
¹ Otázka: „Kdybyste měl celkově posoudit, jaká je v současné době úroveň vzdělávání na jednotlivých typech škol, řekl byste, že je: a) na základních školách, b) na středních odborných učilištích, c) na středních odborných školách s maturitou, d) na gymnáziích, e) na vysokých školách?“

Tabulka 1: Hodnocení úrovně vzdělávání na jednotlivých typech škol (v %)

	velmi dobrá	spíše dobrá	spíše špatná	velmi špatná	+/-
základní škola	12	64	14	2	74/16
střední odborné učiliště	6	52	23	2	57/25
střední odborná škola s maturitou	10	60	12	1	70/13
gymnázium	23	53	6	1	75/6
vysoká škola	20	51	4	1	70/5

Dopočet do 100% v řádcích tvoří odpověď „neví“.

Podle časové řady, jež poskytuje graf 1, je možné říci, že spokojenost s úrovní vzdělávání na jednotlivých typech škol roste. Po celé období považují dotazovaní úroveň vzdělávání na základních školách a gymnáziích za lepší v porovnání s ostatními školami. Zejména střední odborná učiliště jsou považována za vzdělávací instituce s nejnižší úrovní vzdělávání.

Graf 1: Spokojenost s úrovní vzdělávání podle jednotlivých typů škol v časové řadě 2002-2006²

Více než polovina dotázaných obyvatel je toho názoru, že u žáků základních škol se daří pěstovat a rozvíjet potřebné znalosti (78%) a samostatnost (56%), zatímco méně než 50% si to myslí o sebedůvěře (47%) a orientaci ve společnosti a světě (49%). Pouze necelá třetina dotázaných věří v rozvoj kázně, disciplíny (30%) a morálních hodnot (29%) na našich základních školách.

² Otázka: „Kdybyste měl celkově posoudit, jaká je v současné době úroveň vzdělávání na jednotlivých typech škol, řekl byste, že je: a) na základních školách, b) na středních odborných učilištích, c) na středních odborných školách s maturitou, d) na gymnáziích, e) na vysokých školách?“ Vybrána data pouze za odpovědi „velmi dobrá“ a „spíše dobrá“ úroveň.

Tabulka 2: Hodnocení základních škol³

	rozhodně daří	spíše daří	spíše nedaří	rozhodně nedaří	+/-
potřebné znalosti	18	60	14	1	78/15
samostatnost	9	47	30	4	56/33
sebedůvěra	9	39	34	5	47/40
orientace ve společnosti, světě	7	43	33	5	49/39
kázeň, disciplínu, morální hodnoty	3	27	42	21	30/62
	3	26	42	16	29/58

Dopočet do 100% v řádcích tvoří odpověď „neví“.

Stejná otázka byla položena i pro hodnocení úrovně vzdělávání na středních školách. Středoškolské vzdělávání je v tomto ohledu hodnoceno lépe než vzdělávání základní. Avšak názor na úspěšnost rozvíjení kázně, disciplíny (33%) a morálních hodnot (31%) zůstává i zde pod třetinovou hranicí.

Tabulka 3: Hodnocení středních škol⁴

	rozhodně daří	spíše daří	spíše nedaří	rozhodně nedaří	+/-
potřebné znalosti	15	66	6	0	82/7
samostatnost	13	59	13	1	73/14
sebedůvěra	11	50	21	2	61/22
orientace ve společnosti, světě	10	53	20	2	62/22
kázeň, disciplínu, morální hodnoty	4	29	40	12	33/52
	5	27	38	12	31/49

Dopočet do 100% v řádcích tvoří odpověď „neví“.

Nejlépe ze všech typů škol jsou hodnoceny školy vysoké, u kterých se sice 73% respondentů domnívá, že poskytují potřebné znalosti (73%) a samostatnost (71%), ale na druhou stranu v oblasti rozvíjení kázně, disciplíny (46%) a rozvíjení morálních hodnot (42%) jsou na tom ve veřejném mínění vysoké školy o poznání lépe než ostatní typy škol.

³ Otázka: „Řekl byste, že se na základních školách daří pěstovat a rozvíjet u žáků a) potřebné znalosti, b) samostatnost, c) sebedůvěru, d) orientaci ve společnosti, světě, e) kázeň, disciplínu, f) formální hodnoty?“

⁴ Otázka: „A jak byste hodnotil situaci na středních školách? Daří se jim pěstovat a rozvíjet u studentů a) potřebné znalosti, b) samostatnost, c) sebedůvěru, d) orientaci ve společnosti, světě, e) kázeň, disciplínu, f) formální hodnoty?“

Tabulka 4: Hodnocení vysokých škol⁵

	rozhodně daří	spíše daří	spíše nedaří	rozhodně nedaří	+/-
potřebné znalosti	29	44	3	0	73/4
samostatnost	30	41	4	0	71/4
sebedůvěra	25	40	6	1	65/7
orientace ve společnosti, světě	20	46	6	1	66/7
kázeň, disciplínu, morální hodnoty	11	36	18	4	46/22
	10	32	19	5	42/23

Dopočet do 100% v řádcích tvoří odpověď „neví“.

V tomto výzkumu byla také položena otázka na zhodnocení dosavadního vzdělání dotázaného⁶, která ukázala převážně spokojenost. 77% respondentů je spokojeno s všeobecným přehledem, který během studia získalo, a myslí si, že jim tato profesní příprava poskytla dostatečnou kvalifikaci v oboru. Více jak polovina uvádí získání schopnosti vytvořit si vlastní názor (67%), rozšíření kulturního přehledu (58%) a získání dovednosti jednání s lidmi (51%). Naopak za nedostatečné považuje téměř sedm z deseti respondentů získání dovednosti orientace v politické situaci.

Tabulka 5: Hodnocení vlastního dosavadního vzdělání

	rozhodně ano	spíše ano	spíše ne	rozhodně ne	+/-
poskytlo všeobecný přehled	22	55	19	3	77/22
rozšířilo kulturní přehled	13	45	32	8	58/40
posílilo smysl pro odpovědnost	25	49	19	4	73/23
naučilo vytvářet si vlastní názor	22	44	26	5	67/30
poskytlo kvalifikaci v oboru	35	42	14	7	77/21
naučilo jednat s lidmi naučilo Vás	16	35	37	9	51/46
orientovat se v politice	4	15	41	36	19/77

Dopočet do 100% v řádcích tvoří odpověď „neví“.

⁵ Otázka: „A jak byste hodnotil situaci na vysokých školách? Jak se jim daří pěstovat a rozvíjet u studentů žáků a) potřebné znalosti, b) samostatnost, c) sebedůvěru, d) orientaci ve společnosti, světě, e) kázeň, disciplínu, f) formální hodnoty?“

⁶ Otázka: „Pokud byste měl celkově zhodnotit Vaše dosavadní školní vzdělání, profesní přípravu, a) poskytlo Vám všeobecný přehled, b) rozšířilo kulturní přehled, c) posílilo smysl pro odpovědnost, d) naučilo Vás vytvářet si vlastní názor, e) poskytlo kvalifikaci v oboru, f) naučilo vás jednat s lidmi, g) naučilo Vás orientovat se v politice?“

Obyvatelé ČR starší 70-ti let volí v otázkách na úroveň vzdělávání podle jednotlivých typů škol odpověď „nevím“ častěji než obyvatelé mladší. Ve věkových skupinách mladších 70-ti let nejsou zásadní rozdíly v názorech na úroveň vzdělávání v ČR.